

*Таран Т.Г., здобувач наукової
лабораторії з проблем досудового
розслідування Національної академії
внутрішніх справ*

ЧЕЗАРЕ ЛОМБРОЗО: ЖІНОЧА ЗЛОЧИННІСТЬ

У сучасних економічних умовах жінки часто змушені йти на різні злочини, щоб забезпечити собі елементарну можливість існувати в цьому світі. Основними причинами жіночої злочинності є складна економічна ситуація і ослаблення головних соціальних інститутів. На сьогодні жінка перестає бути слабкою статтю. Багато жінок обіймають керівні посади, активно беруть участь у суспільному житті та працюють нарівні з чоловіками. Високі ціни і відсутність грошей підштовхують представниць слабкої статі до вчинення розкрадань і крадіжок.

Будь-які покарання не можуть протистояти цим жінкам вчиняти одні злочини за іншими, та їх зіпсований розум набагато кмітливіший у винаході нових злочинів, ніж суд у винаході нових покарань (Конрад Кельте). Жінка за своєю природою асоціюється з такими цінностями, як турбота, ніжність, материнство, збереження домашнього затишку. Однак, на жаль, існує й інша природа жінки. Це деструктивні прояви руйнівної поведінки. Йдеться про жіночу злочинність.

Поведінка жінки має низку особливостей. Приміром, у неї інакший механізм нападу й захисту: у житті вона більше покладається не на силу, а на інтуїцію й хитрощі. І якщо є «жіночі» галузі й розділи в медицині (акушерство та гінекологія), спорті (художня гімнастика), професійних сферах (обслуговування, дошкільна освіта, бухгалтерія, торгівля тощо), то чому не має бути криміналістів, що вузько опікують аспекти вчинення правопорушень не лише, наприклад, дітьми, а й, скажімо, їхніми матусями? Більше того, науковці вже давно зауважують: специфіка кримінологічних параметрів вчинених жінками злочинів дозволяє виокремлювати їх у самостійну групу - як об'єкт кримінологічного вивчення. [1].

Саме жіноча злочинність як явище стала предметом дослідження італійського лікаря-психіатра, родоначальника антропологічного напрямку в кримінології Чезаре Ломброзо. У своїй відомій праці «Жінка злодійка і повія» він вивчає вплив

біологічних особливостей слабкої статі на причини та характер жіночої злочинності. Автор виділяє три категорії жінок-злодійок: природжені, випадкові та жінки, які стали на злочинну стежку через пристрасть. Перша категорія характеризується підвищеною статевою чутливістю, слабкістю материнського інстинкту, схильністю до бродяжницького способу життя, сміливістю і здатністю підкорювати своїй волі слабких суб'єктів, тобто вони наділені тими особливостями, які зазвичай притаманні чоловікам. Разом із тим вони мають ознаки, властиві виключно жіночій натурі, а саме, мстивість, жорстокість, брехливість, потяг до прикрас та розкішного одягу та ін. Друга категорія, яку виділяє Чезаре Ломброзо і яка складає більшість серед жінок-злодійок, - випадкові злодійки. Жінки цієї категорії не позбавлені природної сором'язливості, мають розвинений материнський інстинкт, зазвичай більш схильні до каяття, ніж чоловіки, швидше повертаються на стежку добра і рідко рецидивують. Випадкові злодійки часто вчиняють злочин не через власне бажання, а під впливом зі сторони свого коханого, батька, брата тощо, для яких вони жертвують собою без будь-якої для себе вигоди. Мотивом вчинення злочину у жінок-злодійок третьої категорії виступає благородна пристрасть, кохання, хоча безпосереднім поштовхом до скоєння злочину є погані інстинкти, які в нормальної жінки знаходяться в сплячому стані, або ж ревності, які доходять до жахливих розмірів, оскільки жінки страждають при спостереганні чужого щастя сильніше, ніж від власного горя. Однак у будь-якому разі йдеться про пристрасть, яка криється в почуттях виключно егоїстичного характеру, таких як ревності, заздрість тощо, а не в егоальтруїстичних почуттях, під якими англійський філософ і соціолог Герберт Спенсер розуміє кохання, честь, благородство та ін., які, на противагу, виступають основними мотивами вчинення злочинів через пристрасть у чоловіків. Спільним для всіх трьох категорій жінок-злодійок є те, що для вчинення злочинів вони використовують хитрість, якою намагаються компенсувати свою фізичну слабкість [2, с. 15-16].

Підсумовуючи все вищесказане, можна дійти висновку про те, що жінка як суб'єкт злочину характеризується певними специфічними рисами, що зумовлюється біологічними чинниками. Врахування останніх дасть можливість швидше розкрити злочин, виявити причини й умови, що сприяли його

вчиненню, та попередити вчинення нових злочинів жінкою, на яку самою природою покладено завдання бути берегинею людського роду, а не його руйнівником.

Свого часу французький науковець Блез Паскаль писав: «Щоразу ми дивимося на речі не тільки з іншого боку, а й іншими очима - тому й вважаємо, що вони змінилися». Тож висновок щодо проблеми жіночого криміналу в кожного буде свій [1].

Список використаних джерел

1. Карпюк Г. Вумен-кримінал / Г. Карпюк // [Іменем Закону](http://www.imzak.org.ua/articles/article/id/3953) : [Електронний ресурс]. - Режим доступу: [http : //www.imzak.org .ua/articles/article/id/3953](http://www.imzak.org.ua/articles/article/id/3953).

2. Коротич Є. Жіноча злочинність очима Чезаре Ломброзо /Є. Коротич// Соціальна політика держави у сфері запобігання злочинності та ресоціалізації осіб, які відбували пока- рання Ч. 2: Матеріали IX міжвуз. наук. студ. конф. з кримінології та кримін.-викон. права (м. Харків, 26 листоп. 2010 р.). / Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого; за заг. ред. В. В. Голіни; ред. кол. А. Гетьман [та ін.]. - Х. : Нац. юрид. акад. України, 2011. - С. 15-16.